

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра менеджменту

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента
ЕКОЛОГІЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

галузі знань 07 Управління та адміністрування

спеціальності 073 Менеджмент

освітньо-наукової програми Менеджмент організацій та видів діяльності

Луцьк – 2023

Силабус вибіркового освітнього компонента «ЕКОЛОГІЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ» підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, галузі знань 07 Управління та адміністрування, спеціальності 073 Менеджмент, за освітньо-науковою програмою Менеджмент організацій та видів діяльності.

Розробник: Лариса Черчик, професор кафедри менеджменту, доктор економічних наук, професор

Силабус погоджено

Гарант ОНП Менеджмент організацій
та видів діяльності:

Олеся ТОЦЬКА

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри менеджменту

протокол № 3 від 06 вересня 2023 р.

Завідувач кафедри

Наталія ХОМІЮК

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-наукова програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна (вечірня) форма навчання	07 Управління та адміністрування	Вибірковий
Кількість годин / кредитів 120/4	073 Менеджмент	Рік навчання 1-ий
ІНДЗ: немає	Менеджмент організацій та видів діяльності	Семестр 1-ий
	Третій (освітньо-науковий)	Лекції 10 год.
		Практичні (семінарські) 14 год.
		Самостійна робота 88 год.
		Консультації 8 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання		Українська

II. Інформація про викладача

ПІБ – Черчик Лариса Миколаївна

Науковий ступінь – доктор економічних наук

Вчене звання – професор

Посада – професор кафедри менеджменту

Контактна інформація викладача:

Телефон: (050)19-44-505

Електронна пошта: Cherchyk.Larysa@vnu.edu.ua

Адреса викладання курсу: вул. Винниченка, 28, корпус G ВНУ імені Лесі Українки

Дні занять розміщено на <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація освітнього компонента. «Екологічний менеджмент» належить до циклу вибіркових ОК і посилює загальні та спеціальні компетентності, що відповідають сфері діяльності, обраної здобувачем як тематика наукового дослідження та для посилення професійної та практичної підготовки. Основними завданнями є формування системи знань у сфері теоретичних, методичних основ екологічного менеджменту; забезпечити вироблення вмінь та навичок впровадження і використання методів і технологій екологічного менеджменту в діяльності підприємств; забезпечити зацікавленість здобувачів в активній навчальній та науково-дослідній роботі.

2. Мета і завдання освітнього компонента.

Мета – формування уявлення про систему екологічного менеджменту в галузі ефективного управління природокористуванням на різних рівнях (міжнародному, державному, місцевому) як основи сталого розвитку; оволодіння новітніми

досягненнями в галузі сучасної екології і провідним вітчизняним та зарубіжним досвідом у сфері екологічного аудиту.

Завдання: сформувати знання щодо основних понять, концепції, цілей, функцій екологічного управління; оцінки сучасного екологічного стану України та регіонів; законодавчо-правових та нормативних основ екологічного управління; розкриття наукових основ раціонального використання природних ресурсів, захист довкілля від забруднення, збереження еталонів природи, формування знань щодо основних понять сталого розвитку; розвиток необхідного обсягу практичних екологічних знань у галузі охорони довкілля та раціонального природокористування, уміння самостійно аналізувати і моделювати екологічні ситуації з орієнтацією на управління ними; засвоєння вмій і навичок, пов'язаних із організацією екологічного менеджменту.

3. Результати навчання (компетентності).

Інтегральна компетентність – здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у галузі управління та адміністрування, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики, застосовувати новітні методології наукової та педагогічної діяльності, здійснювати власні наукові дослідження, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Загальні компетентності:

ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК03. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК04. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері менеджменту на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у менеджменті і дотичних до нього міждисциплінарних напрямках.

СК03. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у сфері менеджменту в закладах вищої освіти.

Програмні результати навчання:

РН01. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.

РН04. Розробляти та реалізовувати наукові та прикладні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику у галузі управління та адміністрування і розв'язувати значущі наукові та технологічні проблеми в менеджменті з дотриманням норм академічної етики і врахуванням соціальних, етичних, економічних, екологічних та правових аспектів.

4. Структура освітнього компонента.

Назви тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю/ Бал
Тема 1. Сутність екологічного менеджменту	12	1	2	9	-	О, ПКР, ПЗ/10
Тема 2. Формування та методологічні основи екологічного менеджменту	12	1	2	9	-	О, ПКР, ПЗ/10
Тема 3. Система та організаційна структура державного екологічного менеджменту	12	1	2	8	1	О, ПКР, ПЗ/10
Тема 4. Правове та інформаційне забезпечення екологічного менеджменту	12	1	2	8	1	О, ПКР, ПЗ/10
Тема 5. Система державного екологічного менеджменту	12	1	1	9	1	О, ПКР, ПЗ/10
Тема 6. Теоретичні основи екологічного аудиту	12	1	1	9	1	О, ПКР, ПЗ/10
Тема 7. Оцінка впливу на довкілля та стратегічна екологічна оцінка	12	1	1	9	1	О, ПКР, ПЗ/10
Тема 8. Стандартизація та сертифікації, як інструмент екологічного менеджменту	12	1	1	9	1	О, ПКР, ПЗ/10
Тема 9. Екологічний маркетинг, інжиніринг та маркування.	12	1	1	9	1	О, ПКР, ПЗ/10
Тема 10. Екологічне страхування	12	1	1	9	1	О, ПКР, ПЗ/10
Всього годин / Балів	120	10	14	88	8	100

*Форми контролю: О – поточне оцінювання (опитування, обговорення) (3 бали), ПКР – письмова контрольна робота (3 бали), ПЗ – виконання практичних завдань (4 бали).

5. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота передбачає: підготовку до аудиторних (практичних) занять – опрацювання лекційного матеріалу та самостійне опрацювання окремих тем (питань); розв'язання практичних та тестових завдань; написання рефератів та коротких есе з конкретної теми; виконання індивідуального завдання, винесеного на самостійне виконання; підготовку до усіх видів контролю. Питання та завдання для самостійного опрацювання визначені до кожної теми та регламентуються методичними вказівками до самостійної роботи.

IV. Політика освітнього компонента

Політика щодо відвідувань занять: відвідування занять є обов'язковим. Здобувачі вищої освіти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених ОК. У разі відсутності через хворобу надати відповідну довідку. Пропущені заняття відпрацьовувати у визначений час згідно затвердженого графіка. Здобувачі вищої освіти мають старанно виконувати завдання, брати активну участь у навчальному процесі.

Політика щодо зарахування результатів формальної, неформальної та інформальної освіти. Результати навчання, здобуті шляхом формальної,

неформальної та/або інформальної освіти, визнаються в ВНУ імені Лесі Українки шляхом валідації (https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_%20vyznannia_rezultativ_navchannia_formalnii.pdf)

Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, контрольній роботі тощо, які передбачені силабусом. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або першого місяця від початку семестру, враховуючи ймовірність не підтвердження здобувачем результатів такого навчання.

Політика щодо академічної доброчесності: виконані завдання мають бути їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших осіб є прикладами можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувачів вищої освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату.

Політика щодо дедлайнів та перекладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-1 бал).

Політика виставлення балів. Оцінювання знань аспірантів у формі заліку здійснюється під час поточного контролю за результатами виконання видів робіт, які передбачені силабусом. Враховуються бали поточного, або підсумкового оцінювання (100 балів). При цьому враховуються присутність на заняттях та активність аспіранта під час занять; вимоги академічної доброчесності; своєчасність виконання завдань. У випадку, якщо аспірант протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються.

V. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль (залік) проводиться згідно затвердженого розкладу в усній формі шляхом відповідей аспіранта на поставлені запитання.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 - 81	
67 -74	
60 - 66	
1 – 59	Незараховано (необхідне перекладання)

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Бобровський А. Л. Екологічний менеджмент. Суми. : Унів. кн., 2009. 586 с.
2. Галушкіна Т. П., Грановська Л. М., Кисельова Р. А. Екологічний менеджмент та аудит : Навч. посіб. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2013. 456 с.

3. Екологічне маркування в системі публічних закупівель.
URL:https://www.youtube.com/watch?v=IDL5MU9i4po&feature=push-fr&attr_tag=ZLz60ZiVj-qjEQ1I%3A6
4. Екологічне маркування продукції. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=YpOUIg9XNfU>
5. Екологічний менеджмент: Навч. посіб. / За ред. В. Ф. Семенова, О. Л. Михайлюк. К. : Знання, 2004. 407 с.
6. Екологічний менеджмент і аудит / С. М. Літвак, С. С. Рижков, В. А. Скороходов та ін. Київ: Професіонал, 2007. 196 с.
7. Караїм О. А. Екологічний менеджмент і аудит : конспект лекцій. Луцьк, 2021. 184 с.
8. Керівництво по застосуванню екомаркування. URL : <https://www.ecolabel.org.ua/shcho-take-ekolohichne-markuvannia>
9. Кожушко Л. Ф., Скрипчук П. М. Екологічний менеджмент. Київ: Академія, 2007. 430 с.
10. Національний стандарт України ДСТУ ISO: 14001:2015. URL: https://quality.nuph.edu.ua/wp-content/uploads/2018/10/ДСТУ-ISO_14001-2015.pdf
11. Національний стандарт України ДСТУ ISO 14004:2016 Системи екологічного управління. Загальні настанови щодо запровадження. Київ ДП «УкрНДНЦ», 2017. 51 с. URL: <https://zakon.isu.net.ua/sites/default/files/normdocs/c790ccc33e9c4eacbfd9e2f854e1679f.pdf>
12. Черчик А. О., Черчик Л. М. Методичні підходи до оцінки екологічної безпеки підприємства // Методологічні основи дослідження стану соціоекологоекономічної безпеки: колективна монографія / за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Л. М. Черчик Луцьк : Терен, 2018. 336 с. С. 64-80.
13. Черчик Л.М. Сутність та складові механізми забезпечення екологічної безпеки підприємства // Механізми управління соціоекологоекономічною безпекою підприємств: колективна монографія. За заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Л.М. Черчик. Луцьк: Терен, 2019. 300 с. С. 21-39.
14. Черчик Л. Екологічна безпека в системі менеджменту підприємства. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки* : журнал. Луцьк : Вежа-Друк, 2019. № 1 (17). С. 55-61. DOI: <https://doi.org/10.29038/2411-4014-2019-01-55-61> URL: <https://echas.eenu.edu.ua/index.php/echas/article/view/422>
15. Черчик Л. Наукові підходи до трактування сутності екологічного менеджменту підприємства. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки* : журнал. Луцьк : Вежа-Друк, 2016. № 1 (5). С. 68-73.
16. Черчик Л.М., Бурда А.М. Підходи до формування систем менеджменту лісогосподарських підприємств на засадах сталого розвитку. *Економічний форум*. Наук. ж-л. Луцьк: ІВВ Луцького НТУ, 2021. № 4. С.109-115. doi.org/10.36910/6775-2308-8559-2021-4-15
17. Cherchyk, L., Khumarova, N., Burda, A. (2023). Forestry Enterprises Diagnostic Audit of Compliance with the Social Responsibility Principles. – *Economic Studies*

Journal (Ikonomicheski Izsledvania), 32(4), pp. 149-171.
https://www.iki.bas.bg/Journals/EconomicStudies/2023/2023-4/10_Chерчык.pdf